

Vai lasām ārzemju žurnālus?

(ANALIZES REZULTĀTI)

Lielu daļu no institūta zinātniskās bibliotēkas fonda sastāda ārzemju žurnāli un turpinājuma izdevumi. 1977. gadā bibliotēka saņēma pavisam 1522 žurnālus (nosaukumos), no kuriem 203 ārzemju izdevumi. Jebkuras bibliotēkā iegādātas grāmatas un žurnāla mērķis ir nonākt pie lasītāja — studenta, mācību spēka vai darbinieka un nodērt mācību, zinātniskajā, sabiedriskajā darbā, taču ne katrs izdevums mūsu bibliotēkā tiek aktīvi izmantots.

Pētījumi liecināja, ka ārzemju žurnālus lasītāji nepieprasā vienādi visās zinātnu nozarēs. Visvairāk lasītāji pieprasījuši ārzemju žurnālus arhitektūrā (atsevišķiem nosaukumiem līdz 2400 pieprasījumu), radiotehnikā un elektronikā (līdz 1000 pieprasījumu), ķīmijā (līdz 800 pieprasījumu). Bieži pieprasīti arī ārzemju ilustrētie un populārie žurnāli («VDR», «Polša», «Rumīnija» u. c.). Pārējās nozarēs ārzemju žurnālu pieprasījums bijis ļoti dažāds — no dažiem līdz vairākiem desmitiem un simtiem pieprasījumu. Ķīmijā un radiotehnikā lasītāji žurnālus pieprasījuši samērā vienmērīgi pa visiem gadiem, pārējās nozarēs — vairāk jaunākos gadus.

Vismazākais pieprasījums ārzemju žurnāliem bijis mate-

mātikā, fizikā, metālu zinātnē, elektrotehnikā, izgudrojumu un standartizācijas, kā arī augstākās izglītības jautājumos. Bibliotēka saņem arī daudz ārzemju augstāko mācību iestāžu zinātnisko rakstu krājumus, bet arī tos lasītāji pieprasījuši ļoti reti.

29 ārzemju žurnāli jeb 9 procenti no visa ārzemju žurnālu skaita nebija pieprasīti nevienu reizi. Citās lielākajās Rīgas bibliotēkās šis procents ir šāds: V. Lāča LPSR Valsts bibliotēkā — 28 procenti, LPSR ZA Fundamentālajā bibliotēkā — 34 procenti, LVU zinātniskajā bibliotēkā — 3 procenti. Daži no šiem žurnāliem, piemēram, «Annalen der Physik», «Inžinieria i Budownictwo», «Journal of the Faculty of Engineering University of Tokio» u. c. 40 ārzemju žurnāli tika pieprasīti tikai 1—5 reizes.

Kaut arī neizmantoto žurnālu skaits salīdzinājumā ar citām lielākajām bibliotēkām pie mums nav bijis pārāk liels, tomēr ar sevišķi aktīvu ārzemju periodikas izmantošanu mēs lepoties nevaram. Spilgts piemērs šajā ziņā ir «Informācijas dienas», kad ir iespēja izskatīt visus jaunākos izdevumus, bet diemžēl tās apmeklē visai neliels mācību spēku un zinātnisko darbinieku loks un tikpat kā neapmeklē studenti.

Bibliotēkas darbinieku ļoti nodarbina jautājums par ārzemju žurnālu izmantošanas uzlabošanu. Vienas mācību iestādes bibliotēkā nevajadzētu būt izdevumiem, ko lasītāji neizmanto, jo fondi tiek veidoti atbilstoši augstskolas profilam un vajadzībām. Lielu daļu ārzemju žurnālu vēl pasūta katedras un laboratorijas, tāpēc bibliotēkā tos izmanto mazāk. Mēs varētu šos žurnālus nekomplektēt,

INFORMĒ RPI ZINĀTNISKĀ BIBLIOTĒKA

ja katedras tos saglabātu un iepriekšējo gadu izdevumus nodotu glabāšanai bibliotēkā. Bibliotēkas darbinieki nepieprasīto no maz pieprasīto žurnālu nosaukumus saskaņos ar institūta mācību un zinātniskā darba vajadzībām un sazinā ar attiecīgo katedru konsultantiem 1979. gadam nepasūtīs. Atsevišķos gadījumos lasītāji tos varēs izmantot citās Rīgas bibliotēkās vai arī pasūtīt pa starpbibliotēku abonementu.

Iepriecina fakts, ka ārzemju žurnāli aktīvi tiek lasīti filiālēs — Ķīmijas un Radio-technikas un sakaru fakultātes bibliotēkā. Tāpēc vienu daļu žurnālu, kas vairāk skar šo nekā citu fakultāšu profilu, bet kas atrodas centra bibliotēkā, pārvietos uz bibliotēkas filiālēm. Domājams, ka ārzemju žurnālu lasāmība par celtniecību uzlabosies jaunajā Celtniecības fakultātes bibliotēkā.

Informāciju par visiem RPI zinātniskajā bibliotēkā saņemamajiem žurnāliem lasītāji regulāri var iegūt «Periodikas rādītājā», ko sastādām katru gadu un izsūtām visām katedrām, kabinetiem un laboratorijām. Bez tam bibliogrāfijas nodaļa ir virkne bibliogrāfisko līdzekļu, kas informē par to, kādi ārzemju žurnāli ir visās Rīgas un citās mūsu valsts bibliotēkās.

Kaut arī minētais skāra tikai dažus ārzemju žurnālu izmantošanas aspektus, iegūts vērtīgs materiāls turpmākajai bibliotēkas fondu komplektēšanas uzlabošanai ar ārzemju literatūru.

A. BROLISA,
zinātniskās bibliotēkas metodiskās nodaļas vadītāja

Mācību spēki, jūsu zināšanai

Zinātniskajā bibliotēkā viena no jaunākajām ir augstskolu problēmu informācijas nodaļa.

Šim nolūkam nodaļā izveidots augstskolu problēmu literatūras zinātniski metodiskais kabinets, kura fondā savākta visa zinātniskās bibliotēkas literatūra par augstskolu darba jautājumiem, kas adresēta vadošajiem darbiniekiem un mācību spēkiem. Šobrīd te ir vairāk nekā 8500 iespiedvienību — grāmatas, zinātnisko rakstu krājumi, žurnāli utt., kā arī citu augstskolu pasniedzēju izstrādātie mācību un metodiskie līdzekļi atsevišķu priekšmetu mācīšanai.

Literatūra par augstskolu problēmām salikta tematiskās nodaļās, vadoties no institūta zinātniski metodiskā darba galvenajiem virzieniem.

Mācību un metodiskie līdzekļi sakārtoti atbilstoši mūsu institūta fakultātem un katedrām.

Kabineta fondā pagaidām trūkst daudz vērtīgu izdevumu par augstskolu darba jautājumiem, tāpēc, lai iegūtu pilnīgas ziņas par publikācijām kādā atsevišķā jautājumā, vajag izmantot nodaļas uzzīnu aparātu, kas sastāv no uzzīnu literatūras un šādām kartotēkām: direktīvie materiāli par augstākās izglītības jautājumiem, publikācijas par augstskolu problēmām, zinātniskās pētniecības darbi par augstskolu problēmām.

Institūta speciālistu infor-

matīvā apkalpošana organizēta šādos galvenos virzienos.

Pirmkārt, «informācijas dienas» bibliotēka regulāri divas reizes mēnesī iepazīstina lasītājus ar jaunaņemto literatūru, tiek kārtota tematiska jaunumu izstāde «Augstskola». Ekspozīcijai pievienotas kartītes, kas paredzētas augstskolu problēmu informācijas nodaļas kartotēku papildināšanai. Kartīšu kopijas var pasūtīt personisko vai katedru kolektīvo kartotēku papildināšanai. Kartīšu kopijas var saņemt nākamajā «informācijas dienā».

Otrkārt, reizi mēnesī kartoņiem jauno publikāciju kartotēku atbilstoši metodiskās padomes sešpadsmit sekciju darba tematikai. Šī kartējā informācija glabājas institūta zinātniski metodiskajā nodaļā un to var izmantot metodiskās padomes sekciju sežu laikā.

Treškārt, zināmu skaitu institūta speciālistu tiek apkalpoti ar individuālu informāciju par jaunām publikācijām konkrētos augstskolas darba jautājumos.

Ceturtkārt, pēc speciālistu grupu pieteikumiem tiek vāktas arī retrospektīvas uzzīņas par publikācijām atsevišķos jautājumos.

Nodaļa atrodas Leņina ielā 1a, 339. un 343. istabā, tel. 553, darba laiks no pulksten 8 līdz 16.30 (slēgta sestdienās un svētdienās).

M. PURĪNA,
augstskolu problēmu informācijas nodaļas vadītāja